

Setmana Santa

Xavier Orriols

Si el Dissabte Sant voleu comprar carn de xai en un mercat i no l'heu encarregat abans és probable que us en quedeu sense. Potser és casualitat, però el xai ja era una menja ritual quan la Pasqua, l'ancestral festa pre-bíblica que celebrava la primavera, es va convertir en la festa d'alliberament nacional del poble jueu a l'Egipte dels faraons. Després, el què va succeir en una Pasqua de fa 2000 anys va convertir la diada en l'instant fundacional del cristianisme i per tant, any rere any, en el punt culminant de la seva litúrgia, jornades en les que no solament es commemora el que llavors s'esdevingué, sinó que es reviu amb una acció memorial.

Per això, aquest temps del calendari que recau sempre en el pleniluni immediat passat l'equinocci de primavera, ha vingut marcat per la sacralitat, sigui d'adscripció jueva, cristiana, pre-cristiana o pre-jueva, i també per això aquest període l'anomenem Setmana Santa.

De Catalunya estant, amb una cultura vinculada a la Mediterrània, el cristianisme i les migracions, el temps pasqual constitueix un retaule de variades manifestacions, algunes paradigmàtiques de la barreja i bona harmonia entre elements d'origen ben diferent. Els *Ous de Pasqua*, símbols ancestrals de la vida, formen part d'un pastís, *la mona*, nom d'etimologia aràbiga, que celebra la resurrecció de Jesucrist i també l'esclat de la primavera en un dia privilegiat que arreu del país constitueix el darrer reducte -si en som d'assenyats- de la cançó de ronda, que anomenem *Caramelles*.

Però totes aquestes vivències vinculades a una sacralitat pròxima o remota, en les que a la estricta ritualitat pietosa s'hi han barrejat expressions botàniques, culinàries, teatrals, musicals i artístiques de tota mena han quedat, si més no, estancades. La participació en les pràctiques de la fe que tan han servit per refermar els llaços cívics que ens uneixen estan en un temps crític, un temps en el que, almenys en les societats autoanomenades occidentals es qüestiona tot allò que és diví o transcendent. I no és tan una matèria de fe -per tirar endavant qui més qui menys necessita creure en alguna cosa- com de falta de respecte pel sagrat, perquè en la racionalitat imperant no hi ha lloc per l'inefable, ni per res que sigui inviolable. Per contra es magnifiquen fins a sacralitzar-los altres valors antany considerats banals, és a dir intrascendents d'acord amb el seu caràcter profà.

La Setmana Santa, potser més que cap altre període de l'any, posa en evidència la transformació d'un temps comunitari banyat per la sacralitat a un temps individualista purament vacacional, en el que les pràctiques sagrades es veuen com atraccions de parc temàtic, o com a molt un referent cultural. L'atàvic sentit de festa, de plenitud compartida, es converteix en confortant temps de descans emocionalment pla.

Si aquests dies que s'acosten hem optat, com la majoria, per fer unes vacances i no anem a parar massa lluny, veurem que el país és, encara, curull d'esdeveniments propis de l'estació tocats per la gràcia de la intemporalitat. Si no som capaços d'implicar-nos-hi caldria almenys que ens hi acostéssim amb un absolut respecte.

Xavier Orriols i Sendra
Setmana Santa 2005